

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vredništvu v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne prijemajo.

Oznanila se prijemajo, plača za vrstico je 10 k. in za kolek 30 k.

Izbaja vsaki četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom
na celo leto . 3 fl.
„ pol leta . 1 fl. 50 k.
„ 1/4 „ . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . 2 fl. 50 k.
„ pol leta . 1 fl. 30 k.
„ 1/4 „ . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo pri knjigarju Novaku na velikem trgu za 5 k.

Štv. 25.

V Mariboru 18. junija 1868.

Tečaj II.

Vabilo na naročbo.

Drugo polletje našega drugega tečaja se bliža, „Slovenski Gospodar“ vabi na naročbo. Pri tej priložnosti naj spomni svoje čitatelje, kaj mu je namemba, kaj imajo od njega pričakovati, da se tim leže naročijo ne le vsi dosedanji čitatelji, ampak tudi svoje sosede in prijatelje nagovarjajo: „Evo sosede, brate! naroči ta list, to ti ponuja.“

Cilj našemu delovanju.

je v kratkem izrečen, da hočemo k napredku pripomagati narodu slovenskemu, posebno pa slovenskim gospodarjem. Napredek pa stavimo v delo in učenje. Pred seboj imamo v mislih zlato blagostanja, časti, svobode narodne ravnopravnosti. Med rokami pa imamo železno dobo siromaštva, narodnega zaostanka, ponižanja, borbe za ravnopravnost.

Bomoli se izkopali do boljšega kako? Bomo se, in izkopali se bomo z delom in učenjem.

V praci a vedeni

Je naše spaseni

je geslo Českega naroda. Pod tim geslom se je Česki narod vzbudil, prerodil in, kakor se kaže, reši svojo narodnost in državno pravo svoje.

Delo in učenje

Je naše rešenje

naj je tudi naše geslo. Da slovenski gospodar z naj manjšim delom dobi naj večji dobiček, se mora v sedajni dobi, v dobi železnice in hrzjava učiti, mnogo učiti, skušnje drugih sam poskušati, da si stan poboljša, da pride naprej. Učit pa se ne bode hodil v šolo, ampak kupi si časnikov, ki so odrastlemu človeku primerna in potrebna šola.

Zato obeča „Slov. Gosp.“ prinašati kakor do zdaj iz naj boljših gospodarskih časnikov naj novejšje poduke in ravno tako naših domanjih gospodarjev naj koristnejše skušnje za polje in gozde, za hlev, gnoj, živino, za sadjerejo, bučelarstvo, vinorejo, in to z ozirom na naše kraje. „Slov. Gosp.“ želi posebno mlajše gospodarje bolj in bolj vzbuditi k umnemu obdelovanju zemlje, k marljivemu nesajenju sadonosnega drevja, k skrbnejšemu gojenju bučel. Naj se mu zato odpirajo pogosto dveri, naj potuje vsaj na Štirkem v vsako srenjo in v srenji od hiše do hiše, da se povzdigne naših slovenskih kmetov blagostanje, da se diči jih snažen hram in rumeno polje in snažna živina, polni roji in bogate kleti in pivnice.

Premožnost človeku sicer ni prva reč al važna je, ona odpira pote k drugim prednostim. Da si je načelo krivo: „človek velja kolikor plača“, vendar ves svet v nje veruje. „Slovenski Gospodar“ tedaj hoče ostati sredstvo za slovenske gospodarje na Štirkem in se bode prizadeval, da se gospodarji v medsobno podporo družijo in združijo.

Morda vendar s časom pridemo do gospodarskega društva na slovenskem Štirkem, naj si bo samostalno ali drugim slovenskim deželam pridruženo, vsaj nam ga je treba.

Razven gospodarskih reči bo pa „Sl. Gosp.“ prinašal tudi obrtnijske, kupčijske in vse druge reči, ki našega gospodarja zanimivajo. Veliko politiko in razvijanje političnih vprašanj prepustivši izvrstnemu v ta namen stvarjenemu „Slovenskemu Narodu“, kojega izrečen program odobravamo, bo vendar imel „Slov. Gosp.“ vse odlične politične vesti, ki vtegnejo slovenskemu gospodarju služiti, tudi lahko umeven poduk tekočih prašanj. Kajti sedanji čas se vsakdor s politiko

bavi, učen neučen, bogat siromak, politike tudi ne treba posebej učiti se, kakor se mora učiti šivar šivati in orglar orglati, ampak politikuje lahko vsak, kdor zna pravilno misliti in računati. Tudi kmet lahko politikuje in sodi o državnem stanju, dolgih in zvezah.

Česki kmeti in delavci so nedavno na gori Ripu do 20.000 ljudi zbrani pred vsem svetom izrekli svoje mnenje, da nočejo imeti davka na premoženje, da hočejo ostati Čehi v stari koroni Česki, da želijo imeti koronanega kralja.

Ustava take tabore ali zборе dovoljuje, tedaj se jih imamo tudi mi Slovenci poslužiti, da izrečemo svoje želje zaradi novih davkov, zaradi pomnoženja slovenskih poslancev, zaradi naprave namestniškega odseka za Slovence na Štirkem, zaradi slovenskih uradnij.

Napraviti si moramo tudi politične družbe, delavniške in kmečke posojilnice, da se domači delavci in kmeti podpirajo v stiski, složiti male srenje v večje, napraviti in množiti farne knjižnice, s kratka dela je mnogo naprej iti Slovenci moramo, kajti nazaj iti nočemo.

Vse to se ne izvrši en den, treba je daljšega časa, truda, žrtev, uka, da se naš slovenski narod prerodi v gmotnem in duševnem bitku, da zajezi napredku svojemu škodljive navale da postane svoj gospodar na svoji zemlji.

Na vse tako in enako delo in učenje bo „Slov. Gosp.“ vabil spominjal s prijazno in krepko besedo.

Božja pomoč in podpora slovenskega naroda.

Vredništvu.

Srbski knjez Mihael Obrenovič je umorjen.

Ko se je 10. t. m. ob petih popoldne vladajoči Srbski knjez Mihael po vrtu v Popsidarju sprehajal, dojdejo proti njemu trije oboroženi možji in ga prijazno pozdravijo, ko je vendar knjez dalje šel, ga vstrelili eden od zada v glavo in ko je na to pal, še ga posekajo tako zlo v handžari, da je taki umrl. Ž njim se je tudi sprehajala jegova tetka Anka Konstantinovič-eva, katero so tudi vmorili; jegova sestrična Katrinka, ktera je samo slabo ranjena, zraven še je tudi bil knjezov adjutant stotnik Garašanin, ki je bil tako zlo ranjen, da so mu morali roko odrezati, in knjezov služabnik ki je tudi ranjen. Vmorivci, ktere še so tisti dan vse vlovili, so bili: Radovanovič iz Šabaca, Bogič in Atanackovič iz Požarovca.

Srbski prestol je tedaj brez vladarja in hikor še ne more določno reči, kdo ga bode nastopil. Podedovanje prestola na Srbskem ni navadno in če bi tudi bilo, knjez Mihael nima otrokov; rajni knjez je sicer svojega 16 let starega stričiča Milana Obrenoviča, ki je v Parizu v šoli v svoji oporoki za svojega naslednika zaznamoval, katero razglašenje je pri vojaštvu in ljudstvu sploh z veseljem prijeto; gotovo pa se bo za prestol tudi potegoval Aleksander Karageorgevič, dalje morebiti tudi Rumunski knjez Karol (Hohenzoller) in ravno tako tudi Črnogorski knjez Nikolaj. Zmešnjava more biti tedaj na Srbskem zadosti velika in Bog ve, kako se bode v vezdajnem času ta stvar poravnala! — Začasno vladino namestništvo se je vendar taki napravilo in so na čelu: predsednik državnega sveta Ivan Marinovič, minister pravde Rojko Lešjanin in predsednik kazenske sodnije, Juri Petrovič, to začasno vladino namestništvo

je razposlalo ukaz, po katerem mora 6 tednov cela knježevina žalovati in ostane v stanju vojske. 150.000 vojakov je oboroženih in na nogah. Ukaz zapoveda dalje uradnikom in ljudstvu, da se morajo držati dozrajne postave. Skupščina se mora sniti 2. julija in 21. julija se bode volil prihodnji vladar. — Zadnji knjez je bil ljubljien od naroda, on je Srbijo vredil in jo je očistil od Turkov in vendar so se našli hudodelniki ki so mu vzeli plemenito življenje! — Mihael je bil prvi rodoljub Srbski, on je stopal temeljno naprej in je pokazal, ko dozdej noben vladar, da je bil vreden prestola srbskega. Zguba je strašna za celo Jugoslovanstvo, ker knjez je bil navdušen za to misel, da se osvobodijo brati v Turški in zdaj v naj važnejšem času je pal, nedolžna žrtva! V Srbe pa stavimo popolno zaupanje, da se bodo vsikdar vredne izkazali svojih slavnih prednikov.

Svečanost pokladanja temeljnega kamena českemu gledišču v Pragi.

(Konec.)

Predzadnji oddelek so činili zastopniki mestjanske resurze, bralnega-obrtniškega društva in mnogih drugih društev in dobrovolci glediščnih iger. — V zadnjem oddelku prevoda je šlo 60 družeb s svojimi bandami in banderi, društvo delavcev „Oul“ in delavci iz dežele, pred kterimi je šla banda skupščine rudarjev iz Kladna s svojim banderom; za njo pa neprevidljiva množina raznih banderij, izmed kterih samo nektere omenimo. Mnoge banderije so bile v bogati narodni obleki. Posebno se je dopadla banderija Kraljevičnega mesta; jezdec te banderije so imeli črnožamatne ozke jopiče z gostimi srebrnimi gombi okol pleč, pa ogrnenno lahko čamaro, kakor, nosijo Ogri ogrnenno atilo.

Po tem, ko je bilo že vse v redu se je začelo podpisovati vstanovitno pismo, dokler je to trajalo so vse nasočepeske družbe pevale slovesnostno pesem, katero jo je za to svečanost zložil kapelni mojster Šebor; ta pesem se je pevala tako dolgo, dokler pismo ni bilo podpisano, v bakreno škatlico djano in v votlino temeljnega kamena vloženo. V škatlici se nahaja zvun imenovanega pisma različni srebrni, bakreni in papirnati denar in celo jedna zlo raztrgana desetica; košček od one kamene klopi, na kateri je Hus v ječi v Konštancu počival in košček morta od stene one sobice, v kateri je svoje zadnje dni preživel. Vse to se nahaja v cinasti zunaj bakreni škatlici, ktera je hermetrično zadelana se sputstila po črnelo-belih svilnih trakih v votlino temeljnega kamena. Ko se je to storilo je govoril svoj globoko segajoči navdušljivi slovesni govor g. dr. Sladkovsky in je bil večkrat s živim „Slava“ klicem pretrgan.

Po slovesnem govoru se je začelo s kladvom na kamen trkati in sicer po redu, ki ga je odločil odbor slovesnosti.

Naj prej je vdaril oče Palaeky in rekel: „V imenu Českega in Moravskega naroda“. Ko se je tudi to dovršilo je vse ljudstvo vstalo, se odkrilo in je začelo pevati česko narodno slovesno pesem. Ko je ta bila končana je bil odhod.

Popoldne so se zbrali Pražani in mnogi gosti k narodni veselici v Belvederu. Konec prvega slovesnega dana je činila lepa glediščina igra v gledišču v Novem mestu.

Konec celi svečanosti pokladanja temeljnega kamena českemu gledišču je činil drugi dan veliki banket v sofinini dvorani, k kteremu je došlo više 400 gostov. Da pa se je tudi celi slovanski svet prav obilno in navdušeno te, velike svečanosti vdeležil kaže naj bolj to, da je zbor svečanosti on dan prijel više 200 telegramov iz vsega slovanskega sveta. Da pa je ta svečanost tudi zlo v oči zbadala vsem nasprotnikom Slovanov, kažejo naj bolj grdi napadi njihovih nesramnih časnikov proti česki svečanosti. Take grdobe vendar ne vzamejo svetlobe temu lepemu dnevju česke zgodovine.

T.

Gospodarske stvari.

Mačka v vreči (žaklju), vaga pri hiši.

(Konec.)

Še bolje izurjen, kakor kupec, seno kupuje, pa je mesar in živinotržec, ki vole, krave, svinje, teleta itd. kupuje. In

vendar zanemarja gospodar pri prodaji teh živali tudi pri takih, ktere bi se celo lahko z vsako vago s kembeljnomo (Schnellwage) zvagale, določiti jih vrednost po teži, ker ali nima vage pri hiši, ali pa noče sčseda mesarja, pekarja, ali krčmarja za njo prositi. Rajši proda tele ali svinjo po okomeri kakor „mačko v vreči“ in tako se naj večkrat primeri, da dobi samo 80—90 funtov plačanih mesto 100, ktere bi morebiti žival vagala. Mesar pa kupi zavezano vrečo le samo tedaj, kedar gotovo ve, — na to se smeš zanesti — da kupi mesto mačke naj manj ovce v vreči.

Naj gotovejši in pravičnejši kup in prodaja takih stvari ostane zmirom ona, ktera se ravna po teži; celo pri prodaji zrnja bi morala le samo teža cenno odločiti, ker jeden vagan pšenice, ki 90 funtov vaga, je gotovo več vreden, kakor on, ki vaga samo 80 funtov.

Zatoraj bi moral imeti vsak dober gospodar vago pri hiši in bi moral vse vagati, kar se namreč vagati da, kar proda ali kupi če to stori se mu gotovo ne bo nikdar primerilo da bi kupil ali prodal „mačko v vreči“; ker, „kar vaga to ima“ pravi stari pregovor in pri tem se ne more zgoditi krivica niti kupecu, niti prodavcu. Če ti zato nekoliko poglavi hodi in si misliš, da ti mlinar premalo moka dava, zvagaj zrnje in kedar iz mlina dobiš moko zvagaj tudi njo in tako se boš celo lahko prepričal ali je mlinar pošten ali ne. —

Če si kupil funt mesa in misliš, da si dobil samo $\frac{3}{4}$ funta, vzemi vago in se prepričaj o teži; če si kupiš sveč, kterih 10 bi moralo funt težiti, ti pa si morebiti misliš, da si dobil take, kterih gre 12 na funt, vzemi vago in se boš taki prepričal, kako sestvar ima; če še kupiš moke in misliš, da si dobil premalo, ker je posoda, v kateri se ti je moka merila, bila celo rahlo z moko napolnjena, kupi si prihodnjič moko na vago, ker, „kar vaga, to ima“, ne pa vsikdar to, kar meri.

Res je, da se ne more vse tak lahko vagati kakor funt sveč; prase, tele, vol, krava se ne more v vagino skledo deti in zvagati, in vaganje teh živali je že po sebi za marsikterega težavno. Občuten človek poprek že s težkim srcem gleda, če se nevmisljeno s živalimi ravna posebno s teleti ali s svinjami, ki se prej, ko se na vago spravijo, morajo na tla vrči, in sicer večkrat tako, da jim vse kosti pokajo, na to se jim poklekne nevmisljeno na vrat, da se skorej zadušijo in jim oči iz glave silijo in revčekom jezik za jeden pedenj iz goba izleze, in še le zdaj se jim noge svežejo in se na pol mrtve na vago obesijo. — Da je tako mrsko ravnanje za živali res velika muka, kaže naj bolj to, da na ta način vagane in spet na tla spuščene niti stati ne morejo.

Če ravno pa je vezanje živali, zatoraj, da bi se lože vagele, res prava sirovost, vendar tudi ni potrebno, da bi se morale zatoraj kupiti ali prodati ko „mačka v vreči“, ker še se nahajajo drugi celo prosti načini in pomočki, po kterih se te živali celo lahko, na vagi na steder (Schnellwage) zvagajo, brez da bi potrebno bilo jim noge zvezati, da jim žnora v kožo reže, in brez da bi potrebno bilo je slabo končki na vago vesiti.

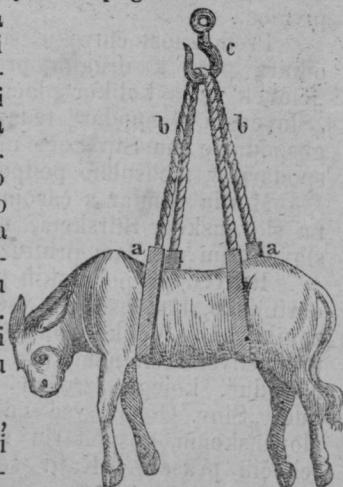
Prost in izvrsten pomoček, po kterem se majšje živali, kot teleta, svinje, ovce, koze itd. celo lahko vagajo, je tako imenovani trak za vaganje, ki se že v spodnji Avstriji po sejmih in pri hišah dalje rabi in ki še pri nas ni poznani. Cela priprava je tako prosta, da ti bo taki zadosti jasna, če samo na poleg stoječo podobo pogledaš.

Doljni del (a a) tega traka za vaganje, na kterem telo živali leži, je napravljen iz precej širokega oramnika (gurte), gornji del pa (b b) iz prostega vožinea (strik). (c) pa je kavkelj vagin.

Taki trak za vaganje si lahko vsak sam napravi in velja samo neke krajcarje, navadna vaga na steder velja tudi samo neke goldinarje in vse to se gospodarju spet bogato izplati taki prvo leto.

Na ta način vagane živali se ne mučijo in so pri vaganju celo mirne.

Vago v hišo tedaj, gospodarji, da ne boste dalje več prodavali ali kupovali „mačke v vreči“. —

Ali si kaj pridobimo s tem, da bode v prihodnje kuhinjska sol za 2 gld. 48 kr. cenejša, živinske soli pa ne bode več?

Večina poslancev, ki je v državnem zboru to postava sklenola, misli, Bog ve kakošno dobroto je človeku skazala; ali pogledjmo to od njih imenovano „dobroto“ bolj na tanko.

Cent kuhinjske soli, ki je dozdej veljal okoli 8 gld. 50 kr. bode v prihodnje za dva gld. 48 kr. cenejše, — po takem bode cent veljal okoli 6 gld. čeravno ima naše cesarstvo toliko soli in se s tako majhnimi stroški prideluje, da bi lahko bila polovico cenejša. Ali tudi to znižanje soli bomo morali drago plačati in sicer s tem, da za živino ne bomo več dobivali soli, ki se je dozdej po 2 gld. 80 kr. prodajala. Kar je tedaj edna roka dala, je vzela druga. Kmetijski gospodarji potrebujejo za živino soli, ako je hočejo s pridom rediti, — ker pa si ne morejo kupiti živinske, morali bodo dati kuhinjsko. Dozdej se je kuhinjska kupovala po 8 gld. 50 kr. in živinska po 2 gld. 80 kr. cent, skupaj tedaj ta 2 centa po 11 gld. 30 kr. v prihodnje bo moral za ravno to potrebo (2 centa po 6 gld.) plačati 12 gld. Po takem se tedaj za veliko večino kmetijskih ljudi, ki za živino potrebujejo soli, sol nikakor ni znižala, ampak podražila.

Minisier kmetijstva sicer išče sredstva, kako bi se dala iz kuhinjske soli delati taka živinska, da bi je človek ne mogel uživati, in po tem bi se sopot vpeljala živinska sol. Ali skrivnosti, katerih iskati vsemu drugemu svetu ni bilo potreba, kako da jih išče ravno naša država soli toliko polna kakor nobena druga? „Nov.“

Navodi k narodnemu gospodarstvu.

(Dalje.)

Del IV.

14. Ni nam vendar zadosti želeti in vedeti zamenjivati, treba nam je imeti stvari, da jih zamenjujemo t. j., drugič treba je plodne industrije. Da še kdo naj bolj želi žakelj moke ali funt soli, ne more je inače dobiti, ako ne da štacunarju kaj druga veljavnega v zameno. Jako bogat človek napravi na leto mnogo več zamen kakor ubogi, delavec, ki dela za dobro plačo več, kakor kateri se le slabo plačuje, kmetovavec si mnogo več potrebnih in vgodnih mu stvari omisli, t. j. zamen načini kedar mu je dobra letina, nego kedar slaba. A v obče, bogata dežela ima več zamen doma in drugod nego vboga, ktera napreduje več, nego ktera zaostaja, ter ena in ista dežela več v dobi dobre, nego v časih slabe industrije.

15. Tretji pogoj je moralni karakter. Ljudje ne zamenjajo vsikdar ob enem veljavo za veljavo, blago za blago; dostikrat en ali drugi čaka za povratek, kterege ima za zameno svojega blaga dobiti, t. j. da svoje izpravke ali kapital na dobro zaupanje ali kredit. Veči del zamenjivanja ali trgovine teče po zaupanju ali kreditu: a kakšen je kredit takšno je zamenjivanje.

Lehko se nagne tukaj ta nepoštenju; kder pa so ljudje nepošteni, goljufujejo drug drugega v kolikoči in kakoči blaga, kterege medsebeno zamenjujejo. Kder pa se tako godi, se zamenjivanje vedno pomanjšuje; gotovo nikdo, če si le inače pomagati more, z goljufi opravkov imeti neče. Zato so postave ki goljufe silijo pošteno ravnati; kedar so te po vsem pravične in se dobro svršujejo je več obilnega zamenjivanja, nego kedar so nepravične, sebične, enostranske, ter se le slabo in nepošteno rabijo. Tako se tedaj ravnajo po narodnem moralnem karakterju dobre postave, dobro njihovo izvrševanje, dobro izpravljanje in zamenjivanje blaga.

16. V ravno takšnih razmerah je naše zamenjivanje z tuji: če ravnamo ž njimi pošteno in prijazno, dohajali bodo rajši z našimi svoje izdelke zamenjivat, nego drugod, kder se tako dobro ne spremajo. Na ta način mogoče nam bode leže si vsega pridobivati, česar potrebujemo; naša industrija in dober moralen karakter donašal nam bode dober sad in naplačo. Sebično, izlačivno, enostransko ravnanje in politika se sama ubija, sama sebe naškoduje, tako pri celih narodih kakor pri vsakem pojedinem človeku.

(Dalje prihodnjič.)

Dopis.

Iz Maribora. Pri nas se kaže prav dobra letina, vsa zimska žita stojijo izvrstno, so lepo odevela in imajo dolgo in debelo klasje, ravno tako stojijo tudi jara žita, in kuruza (turšica), oves, ječmen, proso, krompir itd. vse raste tako lepo, da je veselje gledati. Iz početka tega meseca je sicer že suša kuruzi začela, nekoliko škodovati, in sploh je bilo že deža potrebno; 10. t. m. smo pa dobili obilno mirnega in toplega deža, ki je spet vse oživel.

V vinogradih se kaže mnogo grozdja in je že tudi lepo ocvelo, če nas Bog obvarje hudega vremena, bomo imeli prav obilno bratvo.

V sadovnjakih pa je žalostna prikazen, jabelk in bruskek ne bo nič, krivo je morebiti to, da je bilo precej mrzlo, ko so drevesa cvela; črešenj tudi ni mnogo, orehov še je precej videti, marilic, breskev bo zelo malo; samo slive (češplje) so tako zelo polne, da če jih le ostane polovica, kar jih je zdaj na drevesih gledati, jih bomo dobili toliko, kolikor jih ni bilo že mnoga leta.

V vrtih za zelenje so pred dežjem pojele mnoge zemeljske bolhe, mnogo pa je vzela suša; zelja (kapusa) bo tedaj malo, če ne bo izrastlo bolj ono, ki se je po dežu nasadilo.

Če nam Bog ohrani to, kar se nam letos poprek kaže, moramo celo zadovoljni biti.

Od 21. do 24. t. m. bode pri naših č. o. franciškanih v slovenski fari pobožnost in sicer na čast 205 japonskih marternikov, ktere so sv. oče Pij IX. 7. julija 1867 zveličanim prišteli in med katerimi je tudi blizo 50 iz reda sv. Franciška. — Vsak dan bo ob devetih zjutra slovenska pridiga in pevana maša, ob petih popoldne pa nemška pridiga in blagoslov.

Iz Ormuža. F. W—g. Že večkrat se je bralo po časnikih, kako Ljutomerska čitalnica krepko napreduje, kako pri vsakoj priliki, ktera se joj pruža, narod vzbuja, in kako po svojih pevcih mile glase slovenskih pesem med narod trosi in razširjava. Vendar mislim, da ne bode odveč, ako tudi jaz ktero o njej pogovorim, posebno zaradi tega, ker jena delavnost ni omejena samo na Ljutomer, ali na ljutomersko župo (faro), nego jen duh je doprl tudi v naš gradič. K temu je pa naj več pripomogel shod, kterege so čitalničini pevcu imeli v Velikonedelji in pa v Središču, ker vsakega izhoda se je vdeležilo več naših mestjanov, ako ravno ne iz narodnega sočutja, nego iz radovednosti. Kakor je obče znano, je naš grad zelo nemškutarški, in ne broji več narodnjakov, kakor kakih 5 ali 6, in še nedavno sem slišal nekega nemškutarja, kako se je bahal, da je naš grad naj solidarnejši in naj mirnejši, in da Ljutomerčane izsmehovati more, kateri imajo tako razprtijo „mit den dummen bindischen“. Ali zdaj se je, hvala Bogu, tudi tukaj začelo narodno gibanje vkljub vsemu nasprotovanju nemškutarjev. Zdaj se protivniki penijo od jeze, kakor se je zagoree penil, kadar je mjilo jedel misle da švajcarski sir je, in se pogovarjajo, da jim ne bode več živeti, da ne bodo več mogli uradovati, ako bode ta reč tako napredovala. Nič jim tedaj ne koristijo tisti policaji in žandarji, kateri so bili, kakor se je govorilo, pri izletu ljutomerskih čitalničinih pevcev z nalogom v Središče poslani, naj bi vsakega požirača nemcev (germanofaga) na mah v luknjo vtaknoli, ker vkljub vsemu temu se je začel slovenski duh razvijati in naši kmetje spoznavajo, da morajo na svojih nogah stati, ako hočejo sebi in narodu koristiti, oni so osvedočeni, da se sužen večidel le za dobro svojega gospodarja trudi, sam za se pa prazne pene dobiva. Govorilo se je pred nekoliko meseci, da bi se pri nas vtemeljilo narodno gledišče, ali žalibog ta je bila prazna, no nepotrpežljivo pričakujemo zdaj narodno veselico, ktera ima v kratkem biti in k kateri tudi pričakujemo ljutomerske čitalnične pevce. Zadnji čas smo imeli školni odbor voliti, ali obnašali smo se, skoraj bi rekel, brez vsega uma, ker izvolili smo dva mestjana, kterima se pravi, da sta neizmerno slaba prijatelja Slovencev, in pa enega moža iz ptuje župe. Taj odbor je imel važno nalogo voliti župnega učitelja, in od veselja nam je srce poskovalo, ker smo se nadjali, da bodo naši ponemčeni mestjani vsaj v tej važni reči nam in svojim pravični, ker med prošniki je bilo več izvrstnih v vseh školskih predmetih dobro izarjenih možev, — ali ta nam je hudo spodletela. Med prošniki je bil tudi neki mlad zvit mož vetrnjak, kter vsaki veter uboga; pred

tremi leti, ko je bila volitev učitelja v Veržih, je bil ta veteranjak navdušen Slovenec, obljubil je tamkaj vstanoviti čitalnico, bil je skoraj bi rekel, pripravljen življenje žrtvovati za svoj narod, samo da bi bil za učitelja izvoljen; — v Ormužu je bil gotov Nemeč, prav za prav nemškutar, kateri hoče vse sile napinjati, da jarmi nemščina slovensčino; škola jegova da bode celo liberalna, ktere ne bode nobeden duhoven se svojoj nasočnostjoj oskruniti smel; obetal še je tudi druge reči, in pravi se, kar mi ne verjamemo, da je obljubil stričico gosp. načelnika za ženo vzeti. — Odbornik iz ptuje župe se da pogovoriti od mestjanov in taj veteranjak je s tremi glasi proti dvema izvoljen za učitelja. — Iz globokega spanja zdramljena je trepetaje spoznala zdaj cela župa, kam zna nemškutarija narod zavesti. Vsi kmetje od prvega do zadnjega, združeni s nekterimi mestjani so se vzdignoli, in se borijo in branijo proti toj v nebo kričečoj krivici, pa ne revolutionarno, kakor nas črnijo nasprotniki, nego postavno, ker vložili so prošnjo, protestovali proti temu in prosili za pomoč; pripravljani so na svoje stroške si zagraditi drugo školo in tudi učitelja oskrbovati, kakor da bi svojo deco v tako školo pošiljali, kder se narodu protiven učitelj z svojo kulturo baha. — Nadjamo se, da bode pravična reč zmagala.

Naj nam bode ta žalostna prigodba za poduk, da bomo pri vsakih, posebno pa tako važnih volitvah enoglasno volili poštene in goreče Slovence.

Politični ogled.

V državnem zboru so 6. t. m. bile dokončane denarne razprave. Ves državni dolg se bo v taki dolg spremenil, ki daje pet procentov, in od obresti tega dolga se bo jemalo 20 procentov. Pristavljena je obljuba, da se ta davek ne more zvikišati. Izločene so srečke od leta 1854 in 1860 in davkovsko posojilo od leta 1864. — Mislimo, da se tudi s tem ne bo pomagalo naši denarstveni stvari.

Po dolgem besedovanju je državni zbor tudi dovolil prodajo, državnega nepremakljivega imetka po nasvetu odborom.

Finančni minister je državnemu zboru predložil 3 postavne osnove in sicer 1. postavno osnovo o nekih spremembah neposrednega davka za leto 1868; 2. o nekih spremembah glede vžitnine od žganja, piva in sladkorja in 3. o nekterih spremembah glede že doplačenega državnega dolga.

Ministerstvu notrajnih zadev se dovoli še izvanredni potrošek s 100.000 gld. in redni potrošek s 13.500 gld.

Po vsem tem bodo tedaj znašali letošnji državni stroški 320.230.526 gld.

Pravi se, da se bo državni zbor 28. junija razpustil.

Ogerska brambovska postava se je v ministerskem zboru potrdila in se bo v kratkem dala ogerskemu državnemu zboru.

Ruski car je ukazal, da so politični zločinci pomiloščeni in smejo iti domu. Novi ruski poslanec v Parizu g. Stakelberg je odkrito izrekel, da bi Rusija mirna ostala, če bi se začel boj med Francosko in Prusijo, in to zato, da bi se Avstrija ne mogla vojske vdeležiti, Rusija bi le po tem prijela za orožje, če bi Avstrija pomagala Francoski. Ruski poslanec v Parizu je rekel, da se boji, da se bode Avstrija vtikala v srbske zadeve in svojo armado poslala v Srbsko.

Kmetijski nemiri v Francoski, ki so se začeli zavoljo desetine in so posebno proti duhovščini obrnjeni, ne prenehajo in moralo bo dojeti vojaštvo na pomoč.

Na Bolgarskem vsak dan bolj in bolj kipi od vseh strani dohajajo glasi o upornih četah in videti je, da bi se zdaj res znal začeti občni punt.

Iz Aten se piše, da bode Turška odzvala svojega poslanca.

Iz Krete so došli glasi, da so bili Turki 28. p. m. pri Heraklijonu prav tepeni.

Novičar.

Dunajski časnik „Wien. Zeit.“ je prinesel novo postavo o organizaciji okrajnih sodnij.

Pravi se, da se bode sklical občni katolški crkveni zbor 8. decembra 1859.

Od leta 1862 smejo judje stanovati v Gradcu in zdaj se jih je že tamo naselilo više 300. Tudi v Mariboru so se zadnji dve leti začeli judje vstanovljati.

Prince Napoleon je zdaj v Pragi; vsled naj novejših dogodbe v Srbiji ne pojde v Belgrad.

„Politiki“ se piše iz Pesta: Puhla je zmotnjava misliti, da ima ogerska levica kaj več sočutja, do narodnih prizadevanj na Českem ali narodov ogerskih. V tej zadevi se ne loči stranka od stranke ne za las. Ogri dobro vedo, da bi federalizem toliko bil, kakor vničenje jihovega nadvladanja, in ker čutijo, da je jihovo nadvladanje, v naj ožejši zvezi z obstankom njihove narodnosti, je celo naravno, da jih je strah federalizma. Čehi tedaj ne smejo pričakovati od Ogrov ne le nikakoršne podpore, temoč naj hujše nasprotovanje.

Iz Belgrada je došel telegram, da je dežela celo mirna in da vladin list „Vidovdan“ pravi: Glava in oča ubojne zarote je Aleksander Karagjorgjevič, prejšni vladar Srbski, jegovo glava ne bo nosila krone. Obrenovič III. je mrtev, živel Milan Obrenovič IV. Milan Obrenovič je ranjkega knjeza stričič, ki se je zadnja leta v Parizu šolal, zdaj je na potu v Belgrad, kamor se je iz Dunaja tudi napotil Aleksander Karagjorgjevič.

15. t. m. ob 11 pred poldnevom je bil v Belgradu pogreb srbskega knjeza Mihaela, pri katerem so se vdeleželi vsi poslanci in tudi general Gablenc, ki je bil od naše vlade poslan. Srbska je celo mirna.

V sobota 13. t. m. je bila v Pragi velika bakljada na čast 70 let staremu českemuzgodovinarju g. F. Palackyju; prevod te bakljade je trajal blizo 2 uri, in vdeležile so se pri nji vsa društva v Pragi in okolici, da bi prinesla srčen pozdrav „očetu českega naroda“. Telegramov je došlo od vseh strani više 200; tudi mariborski Slovenci so poslali pozdravni telegram; ali ne samo v Pragi je bila velika svečanost tomoč tudi po vseh krajih Česke in Moravske se je slavil „očena naroda“ Palacky.

Slavno ministerstvo uka je ukazalo, da se za spričala v ljudskih šolah ne sme jemati plačilo.

Slovensko slovstvo.

Ravnokar je došel na svetlo: „Cvetnik slovenske slovesnosti.“ Berilo za više gimnazije in realke. Sostavil Ant. Janežič, c. k. profesor na viši realki v Celovcu. Ta knjiga obsega bogato nabiro zabavno-podučevnih izdelkov najboljše domače književnosti v vezani in nevezani besedi; priporočamo jo zatoraj ne le samo tem, ki jim je namenjena, ampak tudi učiteljem ljudskih šol in sploh vsem Slovencem; ki hočejo poznati domače slovstvo in se prepričati, da je naš materni jezik lep, mil in gladek.

Tržna cena

pretekli teden.

	V Varaž. dinu		V Mariboru		V Celju		V Ptujju	
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	5	—	5	55	6	20	6	10
Rži	3	10	3	70	4	—	4	—
Ječmena	3	—	3	35	3	80	3	80
Ovsa	1	70	2	15	2	10	2	10
Turšice (kuruze) vagan	3	10	3	35	3	10	3	10
Ajde	3	—	3	15	3	50	3	50
Prosa	3	—	3	10	3	10	3	20
Krompirja	1	60	1	30	1	40	1	40
Govedine funt	—	22	—	25	—	24	—	24
Teletine	—	20	—	27	—	22	—	22
Svinjetine črsteve funt	—	28	—	26	—	24	—	24
Drv 36" trdih seženj (Klafter)	10	—	—	—	8	—	8	—
„ 18" „ „ „	—	—	5	30	—	—	—	—
„ 36" mehkih „ „	6	—	—	—	5	50	5	50
„ 18" „ „ „	—	—	3	55	—	—	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	80	—	60	—	50	—	50
„ „ mehkega „ „	—	60	—	55	—	45	—	45
Seña cent	1	50	1	20	—	90	—	80
Slame cent v šopah	1	10	1	10	—	65	—	65
„ „ za steljo	—	70	—	80	—	60	—	50
Slanine (špeha) cent	40	—	36	—	40	—	38	—
Jajec, četiri za	—	10	—	10	—	10	—	10

Cesarski zlat velja 5 fl. 53 kr. a. v.

Ažijo srebra 113.65.

Narodno drž. posojilo 63.15.

Loterijske srečke.

V Trstu 10. junija 1868: **45 34 22 49 90**

Prihodnje srečkanje je 24. junija 1868.